

WET van.....,
houdende regels inzake preventie en
bestrijding van corruptie en instelling
van een Anti-corruptiebureau
(Anti-corruptiewet)

AMENDEMENT

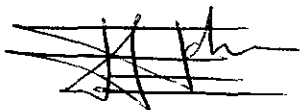
Ondergetekenden, allen leden van De Nationale Assemblée, hebben hierbij de eer krachtens artikel 64 van het Reglement van Orde het navolgende amendement, **onder intrekking van het eerder ingediend Amendement (dd. 13 juli 2017 / no. am-17-017)**, ter goedkeuring aan De Nationale Assemblée voor te leggen betreffende de ontwerpwet houdende regels inzake preventie en bestrijding van corruptie en instelling van een Anti-corruptiebureau (**Anti-corruptiewet**)

De ontwerpwet houdende regels inzake preventie en bestrijding van corruptie en instelling van een Anti-corruptiebureau (**Anti-corruptiewet**) komt te luiden:

Zie aanhechting:

Paramaribo, 30 augustus 2017

A. Misiekaba

A. Gajadien

G. Rusland

C. Breeveld

 30/8/17
R. Brunswijk

M. Abdoel

DE NATIONALE ASSEMBLEE	
Ingek.	30 augustus 2017
Agenda no.	1620/17
Verwezen	
Naar	

**WET van.....,
houdende regels inzake preventie en
bestrijding van corruptie en instelling
van een Anti-corruptie Commissie,
alsmede wijziging van het Wetboek van
Strafrecht en het Decreet Uitgifte Domein-
grond
(Anti-corruptiewet)**

O N T W E R P

DE PRESIDENT VAN DE REPUBLIEK SURINAME,

In overweging genomen hebbende, dat, ter preventie en bestrijding van corruptie in de publieke sector, het nodig is regels vast te stellen inzake de instelling van een Anti-corruptie Commissie belast met preventieve taken, de registratie van melding van misstanden, de verplichte afgifte door publieke functionarissen van schriftelijke verklaringen omtrent inkomen en vermogen, alsmede nadere wijziging van het Wetboek van Strafrecht en het Decreet Uitgifte Domeingrond;

Heeft, de Staatsraad gehoord, na goedkeuring door De Nationale Assemblée, bekrachtigd de onderstaande wet:

Begripsbepalingen

Artikel 1

In deze wet en de daarop berustende bepalingen wordt verstaan onder:

- a. President: de President van de Republiek Suriname;
- b. Minister: de Minister belast met de zorg voor justitiële aangelegenheden;
- c. Procureur-generaal: de Procureur-generaal bij het Hof van Justitie;
- d. de Commissie: de onafhankelijke Anti-corruptie Commissie als bedoeld in artikel 2;
- e. staatsinstelling: 1°. Een door de overheid bij of krachtens wet ingesteld(e) al dan niet rechtspersoonlijkheid bezittende organisatie, instelling, orgaan of bedrijf;
2°. een al dan niet rechtspersoonlijkheid bezittende publiekrechtelijke of privaatrechtelijke organisatie, instelling, orgaan of bedrijf, waarin door of vanwege de overheid in een bepaalde mate invloed kan worden uitgeoefend op de bedrijfsvoering of de leiding daarvan, doordat de overheid (mede-) aandeelhouder is, dan wel door het verlenen van financiële, materiele, personele of technische ondersteuning.
- f. publieke functie: iedere taak, werkzaamheid, dienstverlening of activiteit die, hetzij algemeen, hetzij eenmalig of regelmatig, betaald dan wel onbetaald wordt verricht, vervuld, uitgevoerd of verleend door:
  - 1°. een lid van de Regering, de Rechterlijke Macht, een volksvertegenwoor-

- digend lichaam, de Staatsraad of de Rekenkamer;
- 2°. een landsdienaar ingevolge de Personeelswet, of een persoon tewerkgesteld bij een staatsinstelling;
- 3°. een staatsinstelling of een orgaan van een staatsinstelling;
- 4°. een openbaar lichaam of een particuliere instelling belast met openbare diensten, met inbegrip van elektriciteits-, water- en communicatievoorziening;

g. publieke functionaris: ieder(e) persoon, autoriteit of orgaan belast met een publieke functie;

h. verklaring: de verplichte verklaring inkomen en vermogen als bedoeld in artikel 9;

i. melder: degene die van een misstand melding doet bij de Commissie;

j. misstand: elk(e) gedraging, handeling, feit of omstandigheid die aanleiding geeft of kan geven tot corruptie of corruptieve praktijken, dan wel op grond waarvan er sprake kan zijn van corruptie of corruptieve praktijken;

k. corruptie: het door een publieke functionaris in de uitoefening van zijn/haar functie misbruik maken van zijn functie of positie en/of de aan hem toegekende bevoegdheden en/of de daaruit voortvloeiende mogelijkheden tot beïnvloeding, waarbij hij of zij iets doet of nalaat vanwege een verkregen gift, dienst of belofte teneinde daaruit rechtstreeks onrechtmatig voordeel te verkrijgen voor zichzelf of een ander.

De Anti- corruptie Commissie

Artikel 2

1. Er is een Anti-corruptie Commissie, hierna te noemen “de Commissie”, die belast is met de preventie en vroege signalering van misstanden binnen staatsinstellingen, alsmede het beschermen van melders van misstanden en het doorgeleiden van meldingen naar de Procureur-generaal.

2. De Commissie is samengesteld uit ten minste 5 (vijf) en ten hoogste 7 (zeven) leden, die worden benoemd, geschorst en ontslagen door de President, op voordracht van de Minister, gehoord De Nationale Assemblée.

3. De Commissie bestaat uit onafhankelijke deskundigen waarvan 3 (drie) leden via de Minister aan de President worden voorgedragen door:

- a. het Openbaar Ministerie;
- b. de Centrale Landsaccountantsdienst;
- c. de Dienst der Belastingen.

De overige leden dienen te beschikken over deskundigheid op een van de volgende gebieden: Informatie- en Communicatie Technologie (ICT), organisatiekunde, financiële controle en auditing in de overheidssector en inzicht in het functioneren van het openbaar bestuur, de overheidsorganisatie en de daarmee samenhangende besluitvormingsprocessen.

4. De voorzitter, plaatsvervangend voorzitter en de overige leden worden door de President voor 5 (vijf) jaren benoemd. De benoeming vindt plaats op voordracht van de Minister, nadat de Nationale Assemblée door de Minister is gehoord en de Nationale Assemblée aan de Minister te kennen heeft gegeven dat zij kan instemmen met de voordracht tot benoeming, met inachtneming van het bepaalde in lid 8. Zij zijn na beëindiging van hun zittingstermijn onmiddellijk herbenoembaar voor maximaal twee termijnen.

5.a. De voorzitter, plaatsvervangend voorzitter en de overige leden vervullen geen nevenbetrekkingen bij de overheid of functies in organisaties, al dan niet betaald, waarvan de uitoefening ongewenst is met het oog op een goede vervulling van hun ambt of op de handhaving van hun onpartijdigheid en onafhankelijkheid of van het vertrouwen daarin.

De betrekkingen die zij buiten hun ambt vervullen, worden door hen schriftelijk meegedeeld aan de Minister en openbaar gemaakt.

b. Het lidmaatschap van de Commissie is onverenigbaar met het lidmaatschap van:

- (1). een volksvertegenwoordigend orgaan;
- (2). de Regering;
- (3). de Staatsraad en Rekenkamer.

c. Onverminderd het bepaalde onder b. mag tussen de leden van het Bureau onderling of met de leden van onder b genoemde organen geen bloed- of aanverwantschap tot en met de tweede graad, duurzame samenleving of huwelijk bestaan.

d. Het lid van de Commissie mag niet bekleden het beroep of ambt van advocaat, accountant of notaris.

e. Het lid van de Commissie mag geen functie in de formele structuur van een politieke organisatie vervullen of hebben vervuld.

6. Degene die ter vervulling van een opengevallen plaats is benoemd, treedt af op het tijdstip waarop degene, in wiens plaats hij benoemd is, zou moeten aftreden.

7. Benoembaar tot lid van de Commissie zijn ingezetenen, die:

- a. de Surinaamse nationaliteit bezitten;
- b. de leeftijd van 40 (veertig) jaar hebben bereikt;
- c. niet eerder zijn veroordeeld wegens misdrijf en van goed gedrag zijn;

8. Een lid van de Commissie wordt door de President ontslagen:

- a. op eigen verzoek;
- b. wanneer het lid de leeftijd van 70 (zeventig) jaar heeft bereikt;
- c. bij gebleken ongeschiktheid wegens aanhoudende ziekte, ziels- of lichaamsgebreken;
- d. bij onder curatelestelling;

- e. bij aanvaarding van nevenfuncties, onverenigbaar met het lidmaatschap van de Commissie en/of het aanvaarden van nevenfuncties zonder de President daarvan vooraf in kennis te hebben gesteld;
- f. bij veroordeling door de rechter of indien tegen het lid een strafrechtelijk onderzoek wegens misdrijf is ingesteld;
- g. wegens overtreding van de voor hem geldende geheimhoudingsplicht of gebleken ongeschiktheid voor zijn taak;
- h. wanneer het lid in staat van faillissement is verklaard of surséance van betaling hebben verkregen of wegens schulden is gegijzeld;.
- i. wanneer het lid naar het oordeel van De Nationale Assemblée bij meerderheid van twee derde van de stemmen door handelen of nalaten ernstig nadeel toebrengt aan het in hem te stellen vertrouwen, waarvan de President in kennis wordt gesteld;
- j. bij verlies van de Surinaamse nationaliteit.

9. In geval van vacatures wordt, met inachtneming van de leden 3, 5 en 7, binnen 1 (een) maand door de President voorzien.

10. De Commissie en het in artikel 4 lid 5 genoemde ondersteunend bureau vallen budgettair onder de begroting van het Ministerie van Justitie en Politie.

Bij Staatsbesluit worden nadere regels vastgesteld betreffende het huishoudelijk reglement van de Commissie, de rechtspositie en arbeidsvoorwaarden van de voorzitter en de leden.

Jaarverslag en begroting

Artikel 3

1. De Commissie brengt jaarlijks, uiterlijk op 30 (dertig) november, verslag uit van zijn preventieve taken en werkzaamheden aan De Nationale Assemblée en de Regering. Ter bescherming van de persoonlijke levenssfeer van publieke functionarissen en andere belanghebbenden draagt de Commissie er zorg voor dat vertrouwelijkheid van alle verkregen privacy gevoelige informatie in het kader van de preventieve taken en de geregistreerde meldingen in het verslag gewaarborgd is, met dien verstande dat bij het verslag gegevens kunnen worden gevoegd uitsluitend ter vertrouwelijke kennisneming door De Nationale Assemblée en de Regering.
2. De Commissie draagt er zorg voor dat het jaarverslag in verkorte vorm algemeen verkrijgbaar wordt gesteld, binnen 2 (twee) maanden nadat het jaarverslag is uitgebracht ingevolge lid 1. Het bepaalde in lid 1 inzake de bescherming van de persoonlijke levenssfeer is daarbij van overeenkomstige toepassing.
3. De Commissie licht onmiddellijk na het sluiten van een preventie onderzoek de Regering in over zijn bevindingen met betrekking tot de zwaktes en onvolkomenheden in de organisatie van staatsinstellingen, indien zij dit van belang acht dan wel op verzoek daartoe van de Regering.
4. Jaarlijks en uiterlijk op 30 (dertig) november biedt de Commissie zijn jaarplan en begroting in het kader van zijn taakomschrijving voor het komende jaar aan de Regering aan.

Taken en bevoegdheden van de Commissie

Artikel 4

1. De Commissie heeft tot taak:
  - a. het periodiek aandragen van instructies en richtlijnen aan staatsinstellingen ter preventie van corruptie, het doorlichten van staatsinstellingen op hun compliance aan bedoelde instructies en richtlijnen, alsmede het ter zake periodiek rapporteren aan De Nationale Assemblée en de Regering;
  - b. het gevraagd en ongevraagd adviseren van staatsinstellingen ter bevordering van integriteit en compliance binnen de organisatie en het treffen van maatregelen die de kans op misstanden tegengaan;
  - c. het volgen en analyseren van ontwikkelingen op het gebied van corruptiepreventie en -bestrijding, regionaal en internationaal, en het aan de hand daarvan formuleren van een landelijke anti-corruptie strategie;
  - d. het anticiperen op nieuwe regelgeving inzake corruptiebestrijding en het ter zake advies uitbrengen aan staatsinstellingen;
  - e. het voorleggen aan de Regering en relevante bestuursorganen van integriteitscodes voor publieke functionarissen;
  - f. het coördineren en ondersteunen van voorlichting, training en educatie omtrent de preventie van corruptie in de ruimste zin;
  - g. het in overleg met de Minister onderhouden van contacten met internationale instanties gespecialiseerd op het gebied van corruptiepreventie en -bestrijding, mede ten behoeve van projectfinanciering;
  - h. het voeren van het beheer van het register van de ontvangstbewijzen als bedoeld in artikel 9 lid 1.
2. De Commissie is bevoegd tot:
  - a. het in ontvangst nemen en registreren van meldingen van misstanden, ter doorgeleiding naar de Procureur-generaal, met het verzoek om de behandeling over te nemen. Tevens worden alle bij de melding door de Commissie ontvangen documenten en informatie overgedragen aan de Procureur-generaal;
  - b. het in het kader van de preventieve taken op verzoek of ambtshalve doen van onderzoek binnen staatsinstellingen op hun compliance met onder meer de in lid 1 onder a bedoelde instructies en richtlijnen, alsmede het beoordelen van de organisatiestructuren, processen en procedures op hun gevoeligheid op misstanden; de Commissie is in dit kader bevoegd tot plaatselijke oriëntatie;
  - c. het oproepen en horen van de publieke functionarissen en in aanmerking komende personen of instanties in verband met het bepaalde in lid 1 onder b. Het schriftelijk verslag van het horen wordt na de vaststelling door de Commissie ondertekend door de voorzitter;
  - d. het opvragen bij staatsinstellingen en/of publieke functionarissen van voor de controle en het onderzoek als bedoeld onder b noodzakelijke of gewenste documenten en informatie alsmede het daarbij horen van getuigen onder eed; de voorzitter is bevoegd de eed af te nemen.
3. Degene die ingevolge lid 2 onder c. is opgeroepen om door de Commissie te worden gehoord is verplicht gevolg te geven aan die oproep en tot het verlenen van medewerking aan de Commissie.
4. De staatsinstelling of de publieke functionaris als bedoeld in lid 2 onder d. is verplicht om de verzochte informatie aan de Commissie te verstrekken.

5. De Commissie heeft een bureau. Het bureau heeft als taak het verlenen van administratieve, personele en wetenschappelijke ondersteuning aan de Commissie.
6. Met betrekking tot de organisatiestructuur, aanstelling, schorsing en het ontslag van het personeel, alsmede andere zaken het bureau rakende, worden bij of krachtens staatsbesluit nadere regels vastgesteld.

Indiening melding van een misstand

Artikel 5

1. De melding wordt schriftelijk ingediend middels een standaardformulier dat wordt vastgesteld bij Staatsbesluit. In het geval dat de melding mondeling is ingediend wordt deze door de Commissie in overleg met en in het bijzijn van de melder verwerkt op het standaardformulier, met inachtneming van het bepaalde in lid 2.

2. De melding wordt ondertekend door de melder en bevat ten minste:

- a. de naam en het adres van de indiener van de melding.
- b. de dagtekening;
- c. de identiteit van degene(n) op wie en/of de aanduiding van de instelling of organisatie waarop de melding betrekking heeft;
- d. een omschrijving van de misstand;
- e. de gronden waarop de melding is gebaseerd. Bij de melding kan daarop betrekking hebbende schriftelijke informatie worden overgelegd.

Ten aanzien van de bescherming van de gegevens van de melder is het bepaalde in artikel 8 lid 1 en artikel 12 van toepassing.

3. Indien niet is voldaan aan het bepaalde in de leden 1 en 2 stelt de voorzitter van de Commissie de melder in de gelegenheid om het verzuim binnen een bepaalde termijn te herstellen. De Commissie registreert de meldingen die voldoen aan het bepaalde in de leden 1 en 2 en vermeldt deze in het jaarverslag.

4. De Commissie stelt de melder zo spoedig mogelijk schriftelijk in kennis van de doorgeleiding van de melding naar de Procureur-generaal, in ieder geval binnen 14 (veertien) dagen na de ontvangstdatum van het standaardformulier als bedoeld in lid 1. Indien de kennisgeving niet wordt gedaan binnen deze termijn kan de melder hiervan schriftelijk beklag doen bij de Ministredie uiterlijk binnen 14 (veertien) dagen na de ontvangstdatum schriftelijk beslist of de klacht al dan niet gegrond is. Met betrekking tot de door de Commissie aan de Procureur-generaal doorgeleide meldingen, wordt ten aanzien van het verloop daarvan door hem aan de Commissie mededeling gedaan.

5. Het bepaalde in lid 1 laat de toepassing van het bepaalde in de artikelen 149 en 150 van het Wetboek van Strafvordering onverlet.

6. Onverminderd het bepaalde in lid 1 kan een melding langs de elektronische weg van overheidswege worden gedaan. Bij of krachtens staatsbesluit worden nadere regels vastgesteld omtrent deze meldingsprocedure mede in verband met de identificatie van de melder. .

7. Bij staatsbesluit kunnen nadere regels worden vastgesteld voor doen van anonieme meldingen.

Behandelprocedure

Artikel 6

1. Het horen in het kader van een preventief onderzoek als bedoeld in artikel 4 lid 2 onder c. is niet openbaar. De Commissie waarborgt de strikte geheimhouding van alle in het kader van de intake van meldingen aan de Commissie verstrekte informatie, onverminderd het bepaalde in artikel 12.
2. Van het horen als bedoeld in lid 1 wordt door het bureau van de Commissie een verslag gemaakt.
3. De Commissie stelt haar werkwijze, onder meer met betrekking tot de hoorprocedure, vast bij reglement.

Valselijke melding misstand

Artikel 7

Het is de melder verboden een melding te doen, wetende dat de melding valselijk en/of strijdig is met de waarheid, met het oogmerk om inbreuk te maken op een anderszins eere en goede naam.

Bescherming melder misstand

Artikel 8

1. Een ieder die betrokken is of is geweest bij de behandeling van een melding maakt de identiteit van de melder niet bekend, behoudens in het geval dat de melder daartoe uitdrukkelijk toestemming heeft verleend.
2. Indien de melder werknemer is, zal deze als gevolg van de melding geen nadelige gevolgen ondervinden van maatregelen of besluiten van de werkgever of het bevoegde gezag welke nadelige gevolgen hebben of zouden kunnen hebben voor zijn rechtspositie en/of bij de uitoefening van zijn functie, voor zover een rechtspositionele maatregel of besluit redelijkerwijs verband houdt met de gedane melding, of redelijkerwijs daarmee verband zou kunnen houden.
Voor de toepassing van het in dit lid bepaalde, wordt onder werknemer verstaan: degene die krachtens publiekrechtelijke aanstelling of arbeidsovereenkomst naar burgerlijk recht arbeid verricht of heeft verricht. Als werknemers worden mede beschouwd stagiaires, leerlingen, vrijwilligers, uitzendkrachten ter beschikking gesteld door een intermediair, personeel ingeleend van een andere instantie en personen werkzaam op oproepbasis.
3. Door de werkgever of het bevoegde gezag genomen maatregelen of besluiten welke nadelige gevolgen hebben of zouden kunnen hebben voor de rechtspositie van de melder zijn van rechtswege nietig.
4. De melder heeft recht op kosteloze juridische bijstand wanneer hij als gevolg van het te goede trouw melden van een vermoeden van een misstand nadelige gevolgen ondervindt voor zijn rechtspositie als bedoeld in de leden 2 en 3.
5. De melder is niet aansprakelijk voor schade die een derde dientengevolge lijdt, tenzij in rechte anderszins wordt vastgesteld.

6. De leden van de Commissie die naast het lidmaatschap van de Commissie nog een andere functie vervullen, mogen ten aanzien van de vervulling van de andere functie geen nadelige invloed ondervinden voor hun rechtspositie, voor zover dit redelijkerwijs verband houdt of zou kunnen houden met het lidmaatschap van de Commissie. Daartoe is het bepaalde in de leden 2 tot en met 5 voor hen van overeenkomstige toepassing.

Verplichte verklaring omtrent inkomen en vermogen

Artikel 9

1. De hierna genoemde publieke functionarissen zijn verplicht een naar waarheid opgemaakte verklaring van hun persoonlijk inkomen en vermogen, met vermelding van de bronnen daarvan, en voor zover van toepassing, van de nominale waarde van deelnemingen en belangen in rechtspersonen en aan rechtspersonen geleverde zaken, bij de notaris in bewaring te geven volgens een ingevolge lid 5 bij Staatsbesluit vast te stellen standaardformulier:

- a. leden van de Regering, De Nationale Assemblée, de Staatsraad, de Sociaal Economische Raad, de Rechterlijke Macht, de Rekenkamer;
- b. directeuren, onderdirecteuren en diensthoofden van het Kabinet van de President en het Kabinet van de Vicepresident;
- c. directeuren, onderdirecteuren belast met de leiding van (onder)directoraten, alsmede diensthoofden van de departementen van algemeen bestuur;
- d. directeuren, onderdirecteuren en diensthoofden van staatsinstellingen;
- e. Inspecteurs der Directe Belastingen en Inspecteurs der Invoerrechten en Accijnzen;
- f. leden van een door de overheid op financieel gebied ingestelde commissie of orgaan waaraan adviserende-, handelings- en/of beslissingsbevoegdheden zijn toegekend;
- g. leden van de Commissie als bedoeld in artikel 2, voorzover de overige bepalingen van dit artikel niet reeds op hen in een nevenfunctie van toepassing zijn;
- h. Districtscommissarissen en Districtssecretarissen.

Na de indiening van de verklaring bij de notaris verkrijgt de publieke functionaris daarvan een ontvangstbewijs, waarvan het model ingevolge lid 5 wordt vastgesteld bij staatsbesluit. Hij doet het ontvangstbewijs daarna ter registratie toekomen aan de Commissie.

2. Bij Staatsbesluit kunnen andere categorieën publieke functionarissen onder de toepassing van het bepaalde in lid 1 worden gebracht, gehoord de Commissie en De Nationale Assemblée.

Dit betreft onder meer:

- a. leden van de gewapende machten in- dan wel vanaf een bepaalde functie/rang;
- b. ambtenaren bij specifieke Departementen van Algemeen Bestuur in- dan wel vanaf een bepaalde functie/rang;
- c. ambtenaren in diplomatieke dienst van de Republiek Suriname.

Een Staatsbesluit als bedoeld in dit lid wordt niet eerder vastgesteld, dat nadat de Minister het in artikel 21 genoemde evaluatieverslag aan De Nationale Assemblée heeft doen toekomen.

3. De verklaring wordt binnen drie maanden na de dag van aanstelling, benoeming of aanwijzing van de publieke functionaris als bedoeld in lid 1 of lid 2 in bewaring gegeven. Indien op de datum van de inwerkingtreding van deze wet de aanstelling, benoeming of aanstelling al heeft plaatsgevonden, vindt de inbewaringgeving plaats binnen drie maanden na de inwerkingtreding van deze wet.

4. Wanneer een persoon als bedoeld in lid 1 of lid 2 ophoudt publieke functionaris te zijn, geeft hij binnen drie maanden na de dag van beëindiging van diens functie een nieuwe verklaring in bewaring bij, voor zover mogelijk dezelfde, notaris.

5. Bij staatsbesluit worden vastgesteld het standaardformulier als bedoeld in lid 1, het model ontvangsbewijs als bedoeld in lid 1 onder h. en worden nadere regels vastgesteld over de kosten die zijn verbonden aan het door de publieke functionaris in bewaring geven van de verklaring aan de notaris.

Artikel 10

1. De verklaring bevat de financiële gegevens over inkomen(s) en vermogen (activa en passiva) van de publieke functionaris, alsmede, voor zover van toepassing, elk belang of elke deelneming die de publieke functionaris heeft in rechtspersonen, vennootschappen en andere entiteiten, waaronder begrepen beleggingen in aandelen.
2. Onder vermogen als bedoeld in lid 1 vallen onder meer:
  - a. tegoeden op binnen- en buitenlandse bankrekeningen;
  - b. onroerende goederen in binnen- en buitenland;
  - c. roerende goederen waaronder transportmiddelen, edelmetalen en sieraden, een waarde vertegenwoordigend boven het bedrag van SRD 25.000,- (vijfentwintigduizend Surinaamse Dollar).
  - d. persoonlijke schulden en schulden van de onderneming.
3. Bij wijziging van het totaal inkomen of vermogen met ten minste 30 (dertig) procent ten opzichte van de laatst ingediende verklaring, geeft de publieke functionaris aan het einde van het kalenderjaar een verklaring daarover in bewaring bij de notaris en verstrekt hij het ontvangsbewijs aan de Commissie.

Het register

Artikel 11

1. De Commissie houdt een register bij van de op grond van artikel 9 lid 1 aan de Commissie verstrekte ontvangsbewijzen van de bij een notaris in bewaring gegeven verklaringen. De Procureur-generaal heeft inzage in het register.

De aan de notaris in bewaring gegeven verklaringen worden door deze strikt vertrouwelijk bewaard in gesloten of verzegelde envelop. Er worden daaruit uitsluitend gegevens verstrekt overeenkomstig het bepaalde bij of krachtens deze wet.

2. Op grond van het bepaalde in artikel 16 lid 1 kan de in bewaring gegeven verklaring door de Procureur-generaal worden opgevraagd bij de notaris en kunnen door hem gegevens worden verkregen uit de in artikel 9 lid 1 bedoelde verklaringen, in het geval dat tegen de betrokken publieke functionaris een opsporingsonderzoek of de vervolging is ingesteld, dan wel indien de gedraging van de publieke functionaris deel uitmaakt van de opsporing of vervolging van een strafbaar feit en ter zake van dat feit een opsporingsonderzoek of een vervolging gaande is.

3. Bij of krachtens staatsbesluit worden regels vastgesteld betreffende de inrichting van het in lid 1 bedoelde register.

Geheimhoudingsplicht

Artikel 12

Het is degene die uit hoofde van de toepassing van deze wet of van de krachtens deze wet uitgevaardigde regelingen of genomen besluiten enige taak vervult, verboden om gegevens of inlichtingen, die op grond van deze wet zijn verstrekt of ontvangen, verder of anders gebruik te maken, daaraan verder of anders bekendheid te geven, dan voor de uitoefening van zijn taak of door deze wet geëist.

Handelingen in strijd met wettelijke voorschriften

Artikel 13

1. Het is de publieke functionaris in de uitoefening van zijn functie verboden om handelingen te verrichten, te adviseren, en besluiten te nemen, waarbij door hem wordt gehandeld in strijd met de ter zake geldende wettelijke voorschriften, voorwaarden of procedures, om voor zichzelf of een ander enig onrechtmatig voordeel te verkrijgen en/of waarbij aan de Staat of een Staatsinstelling opzettelijk enig financieel nadeel wordt toegebracht of financieel nadelige voorwaarden worden bedongen. Het bepaalde in de eerste volzin betreft onder meer handelingen en besluiten met betrekking tot:
  - a. het aangaan van overeenkomsten ten behoeve of ten laste van de Staat of een Staatsinstelling;
  - b. de (voorbereiding van) uitgifte van domeingrond door de bevoegde diensten van het ministerie belast met het grondbeleid;
  - c. de verlening van vergunning, concessie of enig ander recht;
  - d. de verstrekking van de sociale voorzieningen en sociale zekerheden, waaronder het toekennen van financiële bijstand aan- en de registratie van de sociaal zwakkeren, zorgvervoer, subsidievestiging en -verstrekking aan sociale instellingen en de toekenning van subsidie woning(ver)bouw en het beheer en de toewijzing van volkswoningen.
2. Bij het aangaan van overeenkomsten ten behoeve of ten laste van de Staat of een staatsinstelling en bij het verlenen van enig recht, neemt de bevoegde publieke functionaris de vereiste maatregelen om belangenconflicten tijdens de procedure te voorkomen en een transparante procedure en gelijke behandeling van partijen te waarborgen.

Onder belangenconflict als bedoeld in dit lid wordt verstaan, het geval dat de bevoegde publieke functionaris, direct of indirect, financiële, economische of andere persoonlijke belangen heeft bij de procedure of de uitkomst daarvan, die geacht kunnen worden in strijd te zijn met zijn onpartijdigheid of onafhankelijkheid.

De publieke functionaris neemt hierbij in acht de door het bevoegde gezag vastgestelde, openbaar bekendgemaakte en voor hem geldende integriteitscode als bedoeld in artikel 4 lid 1 onder e.
3. Wanneer tussen de bevoegde publieke functionaris en degene aan wie enig recht is verleend of met wie een overeenkomst is aangegaan een duidelijke familierelatie bestaat, wordt, door de publieke functionaris een door hem getekende verklaring van geen belangenverstremming

toegevoegd aan het besluit of de overeenkomst, inzake de onafhankelijkheid en objectiviteit van de besluitvorming en de afwezigheid van enig (schijn van) bevoordeling.

De standaardverklaring van geen belangenverstrengeling wordt vastgesteld bij Staatsbesluit.

4. Onverminderd het bepaalde in artikel 17, zijn besluiten en rechten die in strijd met de wettelijke voorschriften als bedoeld in de leden 1 en 2 van dit artikel zijn verleend en waarbij het overheidsorgaan niet kan aantonen dat deze in het concrete geval wel zijn nageleefd, van rechtswege nietig.

Beslaglegging op vermogens

Artikel 14

Onverminderd het bepaalde in het Wetboek van Strafvordering en het Wetboek van Strafrecht, kan de Procureur-generaal, in geval van een strafbaar feit betreffende enig vorm van corruptie en indien er redelijke gronden bestaan tot de oplegging van verbeurdverklaring of van de maatregel van ontneming van wederrechtelijk verkregen voordeel of in geval van een vordering tot teruggave als bedoeld in artikel 15, ten aanzien van de betrokkene onmiddellijk beslag doen leggen op zijn vermogen of vermogensbestanddelen.

Terugvordering van onrechtmatig verkregen middelen

Artikel 15

1. Onverminderd het bepaalde in de artikelen 50 en 54^e van het Wetboek van Strafrecht kan, op vordering van het Openbaar Ministerie bij de rechterlijke uitspraak waarbij iemand wegens een strafbaar feit betreffende enig vorm van corruptie is veroordeeld, van hem worden gevorderd tot teruggave aan de Staat van hetgeen hij wederrechtelijk heeft verkregen of toegeëigend, of aan hem de verplichting worden opgelegd tot betaling aan de Staat van een som geld van ten hoogste het wederrechtelijk verkregen of toegeëigende bedrag of ten hoogste het bedrag van de schade of het nadeel door het strafbare feit.

2. De in lid 1 bedoelde maatregel kan door de rechter worden opgelegd ter zake van een strafbaar feit als bedoeld in deze wet of enig ander wettelijke regeling, waarbij door de veroordeelde onrechtmatig voordeel is verkregen of aan de Staat of een Staatsinstelling middellijk of onmiddellijk enig schade of nadeel is toegebracht.

3. Het bepaalde in de artikelen 41c en 54e leden 4 en 5 van het Wetboek van Strafrecht is van overeenkomstige toepassing.

Opsporings- en strafbepalingen

Artikel 16

1. In het kader van de opsporing van strafbare feiten, is de Procureur-generaal bevoegd informatie over inkomen(s) en vermogen van een publieke functionaris op te vorderen bij een notaris, overeenkomstig het bepaalde in artikel 11 lid 2.

2. Ter bevordering van de coördinatie maken de Commissie en de Procureur-generaal binnen 6 (zes) maanden na de inwerkingtreding van deze wet, werkafspraken over de samenwerking en informatie-uitwisseling ter zake.

Artikel 17

1. De publieke functionaris die niet voldoet aan de verplichting op grond van artikel 9 leden 1 en 4 en artikel 10, wordt gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste vier jaren en geldboete van de derde categorie.

2. Opzettelijke overtreding van het bepaalde in de artikelen 7, 12 en 13 leden 1 en 2, wordt gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste vier jaren en geldboete van de vierde categorie.

3. Niet opzettelijke overtreding van het bepaalde in de artikelen 7, 12 en 13 leden 1 en 2, wordt gestraft met hechtenis van ten hoogste een jaar en geldboete van de derde categorie, hetzij met een van beide straffen.

4. Overtreding van het bepaalde in de artikelen 4 leden 3 en 4, 8 leden 1 en 2 en 13 lid 3, alsmede overtreding van de overige bij of krachtens deze wet gegeven voorschriften of verplichtingen, wordt gestraft met geldboete van de derde categorie.

Artikel 18

1. De in artikel 17 leden 1 en 2 strafbaar gestelde feiten zijn misdrijven.

2. De in artikel 17 leden 3 en 4 strafbaar gestelde feiten zijn overtredingen.

Artikel 19

Onverminderd de bepalingen van deze wet, waarin een staatsbesluit is voorgeschreven, kunnen omtrent de uitvoering van het bepaalde in deze wet nadere regels bij of krachtens staatsbesluit worden vastgesteld.

Wijziging Wetboek van Strafrecht en het Decreet Uitgifte Domeingrond.

Artikel 20

1. In het Wetboek van Strafrecht (G.B. 1911 no,1, zoals laatstelijk gewijzigd bij S.B. 2015 no, 44) worden de volgende wijzigingen aangebracht:

A. de artikelen 421 en 421a komen te luiden:

Misdrijf door een lid van de Regering

Artikel 421

Met gevangenisstraf van ten hoogste drie jaren en geldboete van de vierde categorie, hetzij met één van beide straffen, wordt gestraft een lid van de Regering die:

- 1°. zijn ondertekening of medeondertekening of paraaf verleent aan resoluties of beschikkingen, of enig ander bestuursbesluit in de wetenschap dat daarmee een wettelijk voorgeschreven procedure wordt overtreden of een wettelijk verbod wordt geschonden;
- 2°. uitvoering geeft aan resoluties of beschikkingen of enig ander bestuursbesluit, in de wetenschap dat deze niet van de vereiste (mede)ondertekening of paraaf is voorzien;

- 3°. die besluiten neemt of bevelen geeft of bestaande besluiten of bevelen handhaaft in de wetenschap dat daardoor een bepaling van de onder 1° bedoelde wettelijke regelingen wordt geschonden;
- 4°. opzettelijk en wederrechtelijk nalaat uitvoering te geven aan een of meer van de onder 1° bedoelde bepalingen, voor zover die uitvoering wegens de aard van de aangelegenheid tot zijn verantwoordelijkheid behoort of hem uitdrukkelijk is opgedragen.

Artikel 421a

Een lid van de Regering, aan wiens grove schuld te wijten is dat de in artikel 421 omschreven uitvoering wordt nagelaten, wordt gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste een jaar en een geldboete van de derde categorie, hetzij met één van beide straffen.

B. In de artikelen 426 lid 3 en 427 lid 3 wordt het woord "minister" gewijzigd in: lid van de Regering.

2. In het Decreet Uitgifte Domeingrond (S.B. 1982 no.11, zoals laatstelijk gewijzigd bij S.B. 2003 no. 7) worden de volgende wijzigingen aangebracht:

A. Artikel 1 wordt gewijzigd als volgt:

(1). onderdeel II sub 3 komt te luiden:

3. De Minister maakt regelmatig via openbare bekendmaking bekend de gebieden waar domeingrond beschikbaar is voor toewijzing, zulks in het kader van een door de Minister vastgestelde beleidsnota waarin onder meer zijn opgenomen de criteria van het gronduitgiftebeleid.

De bekendmaking vindt plaats door voor een ieder duidelijk waarneembare aanplakking op het Domeinkantoor, het Districts-Commissariaat en de bestuurspost waar de gebieden zijn gelegen en in ten minste twee dagbladen. Daarnaast kan de bekendmaking plaatsvinden langs de elektronische weg van overheidswege.

De bekendmaking vermeldt de locatie(s) waar bedoelde informatie ter inzage is gelegd en door belanghebbenden gedurende zes weken kan worden ingezien.

(2). Onderdeel II sub 4 komt te luiden:

a. Alle aanvragen van domeingrond worden bekend gemaakt door voor een ieder duidelijk waarneembare aanplakking op het Domeinkantoor, het Districts-Commissariaat en de bestuurspost waar de grond is gelegen en in ten minste twee dagbladen. Daarnaast kan de bekendmaking plaatsvinden langs elektronische weg van overheidswege.

De bekendmaking vermeldt de locatie(s) waar de aanvraag ter inzage is gelegd en door belanghebbenden kan worden ingezien.

b. Belanghebbenden kunnen bij het bestuursorgaan schriftelijk of mondeling hun zienswijze over de aanvraag naar voren brengen.

De termijn voor het naar voren brengen van zienswijzen bedraagt zes weken en vangt aan met ingang van de dag waarop de aanvraag ter inzage is gelegd.

Het bestuursorgaan stelt de aanvrager zo nodig in de gelegenheid te reageren op de ingediende zienswijzen.

c. Indien zienswijzen naar voren zijn gebracht beoordeelt het bestuursorgaan de zienswijzen zo spoedig mogelijk schriftelijk, en uiterlijk binnen drie maanden na de ontvangstdatum van de

aanvraag van domeingrond. Indien geen zienswijzen zijn ingediend, wordt de behandeling van de aanvraag voortgezet nadat de termijn voor het indienen van zienswijzen is verstreken.

B. Artikel 7 lid 2 komt te luiden:

2. De aanvraag wordt bekendgemaakt overeenkomstig het bepaalde in artikel 1 onder II sub 4:

C. Aan artikel 8 wordt, onder nummering van de bestaande tekst tot lid 2, een nieuw lid 1 toegevoegd luidende:

1. De Dienst Grondinspectie brengt schriftelijk rapport uit aan de Minister over de grondrechtelijke en feitelijke status van de aangevraagde domeingrond, met vermelding van de onderzochte gegevens in de openbare registers en overzichtskaart(en) bij het MI-GLIS en de Dienst der Domeinen en van het onderzoek ter plaatse.

Indien de vereiste overzichtskaart ontbreekt, onduidelijk is, of anderszins niet kan worden uitgesloten dat de aangevraagde domeingrond al eerder geheel of gedeeltelijk is uitgegeven, dient dit uitdrukkelijk te worden vermeld in het rapport. In dat geval kan de Minister de aanvraag aanhouden en de Dienst Grondinspectie verzoeken om nader onderzoek te verrichten naar mogelijk dubbele gronduitgifte en aan hem binnen een te bepalen termijn daarover te rapporteren.

D. Aan artikel 9 wordt een nieuw lid 4 toegevoegd, luidende:

4. Gedurende de termijn als bedoeld in lid 2 en zolang de aan de aanvrager in afschrift verstrekte bereidverklaring door hem niet officieel is aanvaard, mogen ter voorkoming van dubbele gronduitgifte ten aanzien van de aangevraagde domeingrond geen andere aanvragen in behandeling worden genomen of ter zake toewijzingsbeschikkingen worden genomen.

E. Artikel 10 komt te luiden:

a. Voldoet de aanvrager aan de in artikel 9 gestelde verplichtingen, dan willigt de Minister bij beschikking de aanvraag in, waarvan aan de aanvrager en degene die een zienswijze heeft ingediend een afschrift of fotokopie wordt toegezonden.

b. Elke toewijzingsbeschikkingen van domeingrond wordt bekendgemaakt door voor een ieder kenbare aanplakking op het Domeinkantoor, het Districts-Commissariaat en de bestuurspost waar de grond is gelegen en in ten minste twee dagbladen. Daarnaast kan de bekendmaking plaatsvinden langs de elektronische weg van overheidswege.

F. Aan artikel 11 wordt een nieuw lid 3 toegevoegd, luidende:

3. Gedurende de termijn als bedoeld in lid 1 en zolang de overschrijving in de daarvoor bestemde openbare registers ten Hypotheekkantore niet heeft plaatsgevonden, mogen ter voorkoming van dubbele gronduitgifte ten aanzien van bedoelde domeingrond geen andere aanvragen in behandeling worden genomen of ter zake toewijzingsbeschikkingen worden genomen.

Evaluatieverslag

Artikel 21

Uiterlijk binnen twee jaar na de datum van de inwerkingtreding van deze Jaarlijks doet de Commissie aan De Nationale Assemblée en aan de Regering toekomen een evaluatieverslag van de wijze waarop de bepalingen in deze wet zijn toegepast.

Artikel 22

1. Deze wet wordt aangehaald als: Anti-corruptiewet.
2. Zij wordt in het Staatsblad van de Republiek Suriname afgekondigd.
3. Zij treedt inwerking met ingang van de dertigste dag volgende op die van haar afkondiging, met uitzondering van het bepaalde in de artikel 9, leden 1 tot en met 4 en artikel 10. Artikel 9, leden 1 tot en met 4 en artikel 10 treden in werking op een nader door de President te bepalen tijdstip, nadat het staatsbesluit als bedoeld in artikel 9 lid 5 in werking is getreden.
4. De Minister van Justitie en Politie is belast met de uitvoering van deze wet.

Gegeven te Paramaribo, de .....

DESIRÉ. D. BOUTERSE

**WET van.....,
houdende regels inzake preventie en
bestrijding van corruptie en instelling
van een Anti-corruptie Commissie, alsmede
wijziging van het Wetboek van Strafrecht
en het Decreet Uitgifte Domeingrond
(Anti-corruptiewet)**

MEMORIE VAN TOELICHTING

A. Algemeen

I. Voor een goed functioneren van de democratische samenleving is het belangrijk dat burgers vertrouwen hebben in het openbaar bestuur. Dit vertrouwen wordt aangetast wanneer publieke functionarissen zich schuldig maken aan vormen van corruptie. Juist van deze personen wordt verwacht dat ze integer zijn en zich inzetten voor de ontwikkeling van het land.

Deze wet strekt tot de invoering van nadere regelgeving inzake met name preventie en bestrijding van corruptie in de omvangrijke publieke sector en de instelling van een Anti-corruptie Commissie, die een centrale plaats heeft bij de praktische uitvoering en monitoring van het preventiebeleid.

Een anti-corruptiegezindheid kan niet uitsluitend worden geregeld bij wet; daar is vooral een duidelijk en continu preventiebeleid voor nodig.

Corruptie heeft vaak een voedingsbodem binnen een (werk)organisatie, met elementen als geen- of onvoldoende gestructureerde en/of verouderde werk- en rapportageprocessen, het ontbreken van verplicht werkoverleg, interne transparantie en verantwoording, normvervaging en plichtsverzuim. In het kader van deze wet is preventie dan ook de rode draad van het Anti-corruptiebeleid.

Een van de doelstellingen van de preventieve aanpak door de Commissie is dat er gewerkt wordt aan transparantie binnen de overheidsector en dat er een proces van bewustwording en verdere discussie met name binnen werkorganisaties op gang komt over integer bestuur.

In dit verband is het mogelijk dat de Commissie op verzoek een integriteits- onderzoek in gang zet binnen de organisatie van een orgaan of instelling.

Verder kan de Commissie ondersteunen bij het identificeren van risico's op gevallen van belangenverstremming binnen de organisatie, waarbij het kan gaan om risico's die ontstaan door externe- en interne oorzaken binnen de organisatie.

Het kan gaan om niet strafbare vormen van belangenverstremming, ongeoorloofde beïnvloeding en intimidatie, met aandacht voor handelingen van publieke functionarissen met een ruime beleidsvrijheid.

Samengevat hebben de taken van de Commissie te maken met preventie, signalering, analyse, (beleids)adviesing, monitoring, educatie, het ontwikkelen van integriteitscodes en het onderhouden van contacten met (inter)nationale instanties. Het laatste mede met het oog op financieel- technische ondersteuning op het gebied van corruptiepreventie.

De (repressieve) bestrijding van corruptie en de bepaling van de opportuniteit van de opsporing en vervolging in corruptiezaken, valt onder de exclusieve bevoegdheden van het Openbaar Ministerie en de Procureur-generaal.

Na intake van een gemelde misstand wordt elke geregistreeerde melding door de Commissie volledig overgedragen aan de Procureur-generaal/ het Openbaar Ministerie om de behandeling van de gemelde misstand over te nemen. De Commissie heeft hierbij geen onderzoekstaak.

In het kader van de door deze procedure verwachte stijging van de workload binnen het Openbaar Ministerie en de reeds eerder aan de orde gestelde capaciteitsversterking van het Openbaar Ministerie, kan worden gedacht aan de aanstelling binnen het Openbaar Ministerie van een of meer functionarissen gespecialiseerd in corruptiezaken, strafrechtelijk financieel onderzoek (SFO) en strafrechtelijk executie onderzoek (SEO), mogelijk ondergebracht in een onder de Procureur-generaal ressorterende Unit met specifieke deskundigheid ter ondersteuning van het OM bij corruptie- onderzoek.

In het bijzonder richt deze wet zich tegen diverse vormen van corruptie door publieke functionarissen, tevens een internationaal verschijnsel, ter uitvoering van de door Suriname geratificeerde Inter-Amerikaanse Anti-Corruptie Conventie van de OAS.

In dit verband kan nog worden verwezen naar de artikelen 426 en 427 van het Wetboek van Strafrecht, waarin reeds uitgebreid strafbaar zijn gesteld het door een ambtenaar aannemen van giften of beloften en het aannemen van giften of beloften onder verzwarende omstandigheden; kort samengevat de actieve en passieve omkoping binnen de overheid.

Verder bepaalt artikel 67 Wetboek van Strafrecht nog dat indien een ambtenaar door het begaan van een strafbaar feit een bijzondere ambtsplicht schendt of bij het begaan van een strafbaar feit gebruik maakt van macht, gelegenheid of middel aan de ambtenaar door het ambt geschonken, de op het feit gestelde gevangenisstraf met een derde kan worden verhoogd.

Opgemerkt wordt dat deze wet niet bedoeld is als anti-corruptie regelgeving voor de gehele samenleving met inbegrip van de private sector.

Daarvoor zou het goed zijn dat het reeds bestaande wettelijk instrumentarium kan worden uitgebreid met een wet Openbaarheid van Bestuur, wet Ombudsman en een wet parlementair enquêterecht; het recht van onderzoek ingevolge artikel 79 Grondwet, naast de recent in het Wetboek van Strafrecht (SB 2015 no.44) opgenomen verruimde mogelijkheden tot onttrekking aan het verkeer, voordeelsontneming en schadevergoeding aan de Staat. Wat betreft bedoelde repressieve strafrechtelijke maatregelen ter bestrijding van corruptie is het knelpunt niet zozeer het ontbreken van een wettelijk instrumentarium (zie hierna onder II), maar zoals aangegeven om factoren die te maken hebben met de uitvoeringscapaciteit van het Openbaar Ministerie.

II. De internationale conventies betreffende preventie en bestrijding van corruptie in het bijzonder het door Suriname geratificeerde Inter-Amerikaans Verdrag ter bestrijding van ambtelijke corruptie en het door Suriname nog niet geratificeerde VN verdrag inzake corruptie, noodzaken tot het treffen van maatregelen ter beteugeling en voorkoming van corruptie in al haar verschijningsvormen. De bij de internationale organisaties aangesloten lidstaten demonstreren, door ratificatie van deze conventies en het daadwerkelijk nakomen van de in gemeenschap tot stand gekomen afspraken, hun solidariteit en een sterk signaal van bereidheid om de strijd tegen corruptie aan te gaan.

Door het steeds meer wegvallen van grenzen wordt eenduidige regelgeving op universele criminaliteitsgebieden als corruptie, money laundering en terrorisme steeds belangrijker. Het grensoverschrijdende karakter is een van de kenmerken van deze criminaliteitsgebieden, zodat het voor een effectieve bestrijding noodzakelijk is dat wetgeving van de verschillende lidstaten op elkaar is afgestemd.

In het Wetboek van Strafrecht zijn in boek 2 titels 7, 25 en 28 betrekking hebbende op de misdrijven tegen het openbaar gezag, bedrog en ambtsmisdrijven, specifieke corruptieve handelingen strafbaar gesteld.

Bij de herziening van het Wetboek van Strafrecht, in werking getreden op 14 april 2015 (S.B. 2015 No. 44) zijn de bepalingen met betrekking tot anti-corruptie in belangrijke mate aangescherpt en vernieuwd.

Zo zijn verruimd de mogelijkheden tot ontneming van onrechtmatig verkregen voordeel en is een aantal knelpunten voor de ontnemingspraktijk, ook wel het “plukken” van criminelen genoemd, weggenomen, onder meer door invoering van een wettelijk bewijsvermoeden en de mogelijkheid om bij meerdere daders hen elk aansprakelijk te stellen voor het gehele crimineel verkregen financieel voordeel.

Deze vernieuwing van de bestaande bepalingen met betrekking tot anti-corruptie in het herziene Wetboek van Strafrecht waren aanvankelijk onderdeel van deze wet. Aangezien het herziene Wetboek van Strafrecht reeds eerder de goedkeuring heeft verkregen van De Nationale Assemblee, zijn bedoelde verruimde anti-corruptie bepalingen uiteraard niet meer opgenomen in deze wet.

In de handhavingssfeer zullen bedoelde verruimde bepalingen in het Wetboek van Strafrecht echter wel doorslaggevend zijn voor wat betreft de gewenste effecten van deze wet. .

De aanscherping en uitbreiding van de anti-corruptie bepalingen in het herziene Wetboek van Strafrecht zullen erin moeten resulteren dat aan de vervolging meer armslag en ruimte worden geboden om corruptie effectiever te kunnen aanpakken. Nieuwe bepalingen hebben onder andere betrekking op de strafbaarstelling van ook de begunstiging van ambtenaren, uitbreiding van de niet ambtelijke omkoping alsmede van de ambtsmisdrijven. Daarbij is bijvoorbeeld de ongeoorloofde verrijking (illicit enrichment) door een ambtenaar strafbaar gesteld, mede ingegeven door het Inter-Amerikaans verdrag inzake corruptie.

De aanpak van corruptie zal echter niet beperkt blijven tot de (repressieve) strafrechtelijke benadering. Parallel aan de strafrechtelijke aanpak zal continu gewerkt moeten worden aan het ontwikkelen en versterken van de preventieve aanpak (zie de genoemde preventieve taken van de Commissie en flankerend overheidsbeleid).

Deze wet kan tevens leiden tot verbetering van het vertrouwen van burgers en ondernemers in het openbaar bestuur en tot versterking van de rechtsstaat.

B. Artikelgewijs

Artikel 1

In artikel 1 zijn de definitiebepalingen opgenomen.

Het begrip "publieke functionaris" is ruim gedefinieerd. Onder meer vallen er onder directeuren en onderdirecteuren van alle publiekrechtelijke en privaatrechtelijke parastatale bedrijven; zowel de volledige staatsbedrijven als de staatsdeelnemingen waarin de overheid deelneemt voor een bepaald percentage.

Voor de volledigheid wordt opgemerkt dat het beroep van notaris niet valt onder de definitie van publieke functionaris in artikel 1 onder g. en f. De notaris valt dan ook niet onder de werkingssfeer van deze wet wat betreft de publieke functionarissen die verplicht zijn om een verklaring van inkomen en vermogen in bewaring te geven- wat overigens in overeenstemming is met de strekking van de OAS Conventie tegen corruptie.

In de onderdelen i, j en k. zijn de gekoppelde begrippen "melder", "misstand" en "corruptie" zodanig omschreven dat de onderlinge samenhang duidelijk is.

Met betrekking tot de vraag of "misstand" ook betrekking kan hebben op zaken in het verleden wordt het volgende opgemerkt.

Zoals eerder aangegeven houdt de Commissie zich uitsluitend bezig met de genoemde preventieve taken.

De bepalingen van deze wet brengen geen enkele wijziging aan in de wettelijke bevoegdheden van het Openbaar Ministerie en de Procureur-generaal om strafbare corruptieve feiten te onderzoeken en te vervolgen na toetsing aan de delictsomschrijvingen in het Wetboek van Strafrecht en de bijzondere wetgeving.

Na intake worden alle meldingen overgedragen aan de Procureur-generaal ter verdere beoordeling.

Artikel 1 onder e. 2.° Staatsinstelling.

Artikel 1 onder e. geeft een in het kader van deze wet geschikte, vrij ruime (echter niet te ruime) definitie van "staatsinstelling". Daaronder vallen o.a. de staatsbedrijven.

Onder staatsbedrijven wordt verstaan: de direct bij wet als zodanig aangewezen/ingestelde onderdelen van de departementale taakuitvoering en daarnaast de privaatrechtelijke vorm van deelneming in een vennootschap (zie hierna). In een enkel geval is door de Staat een rechtspersoon sui generis opgericht.

De definitie van staatsinstelling in deze bepaling sluit tevens aan op de begripsomschrijving in artikel 114 lid 2 Wetboek van Strafrecht ("...wordt onder overheidsinstelling ook verstaan die onderneming, waarin enige overheid *een overwegende* invloed kan uitoefenen in de leiding of de bedrijfsvoering van die onderneming").

Onder de definitie vallen o.a. de (overheids)stichtingen binnen het publiek domein en de gesubsidieerde particuliere stichtingen/ (zorg)instellingen gebruik makend van overheidsfaciliteiten. Kort samengevat valt elke stichting die op welke wijze dan ook financiële, materiele of personele ondersteuning krijgt van de overheid onder dit artikel.

Verder vallen er onder de naamloze vennootschappen (nv's) en andere rechtspersonen waarvan de overheid/een bestuursorgaan aandeelhouder (voor enig percentage tot 100%), deelgenoot of lid is. En bij de nv kan in de statuten zijn bepaald dat een commissaris door de overheid/Regering wordt benoemd.

Artikel 2

Dit artikel legt de basis voor de instelling van de Anti-corruptie Commissie. De leden van de Commissie worden door de President benoemd voor een zittingstermijn termijn van vijf jaren. De mogelijkheid bestaat tot herbenoeming van de leden van wie de zittingstermijn is geëindigd.

Ingevolge artikel 2 lid 4 vindt herbenoeming onmiddellijk plaats; zonder toepassing van de uitgebreide benoemingsprocedure wanneer een lid voor de eerste maal wordt voorgedragen en benoemd. Deze uitgebreide procedure waarborgt dat een eenmaal benoemd lid in beginsel ook voldoende gekwalificeerd is voor een volgende zittingstermijn.

Gelet op de vereiste integriteit van de leden van de Commissie is voor het lidmaatschap vereist dat de leden van goed gedrag zijn en niet eerder veroordeeld zijn wegens een misdrijf (zowel voorwaardelijk als onvoorwaardelijk).

Daarnaast is in verband met de eis van ervaring onder meer vereist dat een lid van de Commissie de leeftijd van 40 jaren moet hebben bereikt om benoemd te kunnen worden.

Lid 5 bevat de incompatibiliteitsregeling. Daarbij is, gelet op de taakstelling van de Commissie, het lidmaatschap van de Commissie onverenigbaar met het lidmaatschap van een volksvertegenwoordigend orgaan, de Regering en de Staatsraad. Verder is het lidmaatschap van de Commissie beperkt tot in totaal drie termijnen.

De onder lid 7 aangeduide algemene vereisten van deskundigheid beogen mede te waarborgen dat de Commissie zijn taken op de volgens de wet voorgeschreven en adequate wijze kan vervullen. Zo zijn genoemd: kennis van Informatie- en Communicatie Technologie (ICT), organisatiekunde, financiële controle en auditing in de overheidssector en inzicht in het functioneren van het openbaar bestuur, de overheidsorganisatie en de daarmee samenhangende besluitvormingsprocessen.

Het lid 10 voorziet onder meer in de vaststelling van het huishoudelijk reglement van de Commissie. Zoals aangegeven heeft de Commissie uitsluitend preventieve taken en staat het strafrechtelijke traject uitsluitend ter beoordeling van het Openbaar Ministerie en de Procureur-Generaal.

Artikel 3

Deze bepaling betreft de jaarlijkse verslaggeving die de Commissie verplicht is te doen aan de President en De Nationale Assemblee. Het betreft een overzicht van de verrichte werkzaamheden in het afgelopen jaar in het kader van de uitvoering van alle preventieve taken en de aan de Procureur-generaal overgedragen zaken. De verslaglegging vindt zodanig plaats dat het vertrouwelijk karakter van de gegevens gewaarborgd blijft.

De bereikte resultaten van de Commissie zullen getoetst worden aan de doelstellingen van deze wet. In het verlengde hiervan ligt eveneens de toetsing van het aan de Regering aan te bieden jaarplan voor het komend dienstjaar en de begroting, jaarlijks uiterlijk op 30 november.

T.b.v. de vereiste transparantie en het informeren van de samenleving wordt een verkorte versie van het jaarverslag openbaar gemaakt.

Artikel 4

Dit artikel regelt de taken en bevoegdheden van de Commissie.

De Commissie heeft met name tot taak; preventie en vroege signalering van misstanden ter verkleining van de risico's op misstanden, het in dat kader onderzoeken van misstanden binnen organisaties en het doen van oplossingsgerichte aanbevelingen.

Verder het gevraagd en ongevraagd adviseren van staats instellingen ter bevordering van integriteit en compliance binnen de organisatie en het treffen van maatregelen die de kans op misstanden tegengaan.

Met de term compliance in lid 1 b. wordt in het algemeen bedoeld op de verantwoordelijkheid van een (werk) organisatie voor de naleving van de geldende wet- en regelgeving, het erop toezien dat gewerkt wordt volgens de door de organisatie zelf opgestelde normen en regels, en vooral het bewaken van de in- en externe integriteit van de organisatie.

Een van de doelstellingen van de preventieve aanpak door de Commissie is de bevordering van transparantie in de overheidsector en het ontstaan van bewustzijn binnen de eigen organisatie over integer bestuur. In dit verband is het ook mogelijk dat de Commissie op verzoek van een organisatie een intern integriteitsonderzoek uitvoert.

De preventieve aanpak van misstanden is derhalve de kerntaak van de Commissie. Hierbij kan het onder meer gaan over vormen van ongewenst gedrag/handelen van publieke functionarissen, ongeoorloofde beïnvloeding en intimidatie, belangenverstrengeling, onvoldoende integriteit van de organisatie e.d.

Zoals gesteld in de inleiding, is de aanpak van corruptie niet uitsluitend een strafrechtelijke zaak. Het strafrecht komt pas aan de orde wanneer de feiten (vermoedelijk) reeds gepleegd zijn en is repressief van karakter.

Het registreren en het beheer van de ontvangstbewijzen van de bij de notaris in bewaring gegeven verplichte verklaringen omtrent inkomen en vermogen ingevolge artikel 9, valt onder de taken van de Commissie. Het betreft uitsluitend het ontvangstbewijs; de Commissie draagt geen kennis van de financiële informatie van de aan de notaris in bewaring gegeven verklaring. Slechts de Procureur-generaal is daartoe bevoegd.

Het beheer van het register omvat onder meer het up to date houden van de data, met waarborging van de vereiste geheimhouding. Met de administratieve uitvoering van het beheer is belast het bureau van de Commissie waarvan de medewerkers door de minister worden benoemd, geschorst en ontslagen. Hierbij wordt gedacht aan personen werkzaam bij het Ministerie van Justitie en Politie die, ter beoordeling van de minister, geschikt worden bevonden voor deze werkzaamheden, naast de externe werving en selectie.

De intake van meldingen van misstanden is een taak van de Commissie. Een ieder die kennis heeft van een misstand kan daarvan melding doen.

De bevoegdheid van iedere burger die kennis draagt van een strafbaar feit, daarvan aangifte of klacht te doen, blijft onverlet (art. 149 Wsrv).

Tevens blijft onverlet de reeds bestaande wettelijke verplichting van ambtenaren of openbare colleges of die in de uitoefening van hun functie kennis dragen van een strafbaar feit om daarvan onverwijld aangifte te doen bij de opsporings- of vervolgingsinstituten (art. 150 Wsrv).

De gekoppelde begrippen "melder" en "misstand" zijn omschreven in artikel 1, onder i. en j., mede in het kader van de toepassing van artikel 8, bescherming van de melder (ook wel aangeduid als klokkenluider).

Het moet gaan om een misstand binnen bijvoorbeeld de organisatie waar de werknemer, landsdienaar of voor de toepassing van deze wet daarmee gelijkgestelde persoon, werkzaam is of is geweest. Deze situatie zal zich het meest voordoen, omdat degene die binnen de organisatie zelf werkzaam is vaak kennis draagt van misstanden die daarin plaatsvinden.

Tevens heeft Commissie tot taak de melder te adviseren met betrekking tot de door deze gedane melding. Niet uitgesloten wordt dat de melder onzeker is over de gegrondheid van de melding of over de melding zelf.

Een andere taak is het ontwikkelen en formuleren van waar mogelijk uniforme integriteitscodes voor publieke functionarissen, die ook rekening houden met de verschillen per sector en de aard van de werkprocessen. Zo zullen integriteitscodes/codes of conduct voor verplegend personeel van een overheidsziekenhuis en personeel bij de Belastingdienst inhoudelijk verschillen. De door de Commissie voorgestelde integriteitscodes worden na goedkeuring door het bevoegde bestuursorgaan vastgesteld, intern/extern bekend gemaakt en ingevoerd. Tevens zijn de relevante bepalingen van de Personeelwet waar nodig van toepassing.

Artikel 5

Aangezien dit bij de uitvoering van deze wet niet handhaafbaar zal zijn, is in dit artikel niet opgenomen dat een ieder die kennis draagt van enige misstand automatisch wettelijk verplicht is daarvan bij de Commissie een melding doen. Een dergelijke wettelijke verplichting zou kunnen leiden tot ongewenste neveneffecten, zoals het indienen van premature meldingen en geschillen tussen personen onderling bijvoorbeeld over al dan niet terecht veronderstelde bij iemand aanwezige kennis van een vermoede misstand..

Verder geldt voor de publieke functionaris al het genoemde artikel 150 Wsrv.

Het is wel gewenst dat een ieder die feitelijk kennis draagt van een misstand optimaal gebruik maakt en ook kan maken van de nieuwe mogelijkheden die deze wet in dit verband aan de melder biedt.

Tevens dient de Commissie goed toegankelijk te zijn voor de melder.

Elke melding zal met de nodige confidentialiteit behandeld moeten worden

Artikel 5 lid 1. Het bij de intake van de melding te gebruiken standaardformulier wordt voorsnog niet digitaal ingevuld en ingediend. Wel zal het mogelijk zijn het formulier te downloaden van de website van het Ministerie van Justitie en Politie, in te vullen en (fysiek) te verzenden/ af te geven aan de Commissie.

Aan de melding zelf zijn enkele vereisten verbonden. In de melding moet zijn omschreven wat de misstand inhoudt (bijvoorbeeld: om welke handelingen en welke instantie gaat het). Verder is het van belang dat de gronden waarop de melding is gebaseerd worden vermeld. Daarom is het van belang dat een melding eveneens vergezeld gaat van kopieën van de op de melding betrekking hebbende bescheiden en documenten, maar het kunnen ook andere zaken zijn, zoals digitale informatiedragers. De melding vermeldt eveneens de identiteit van degene(n) op wie, alsmede de instantie of organisatie waarop de melding betrekking heeft.

Bovenvermelde eisen zijn van belang om te voorkomen dat een melding wordt gedaan die enige grondslag mist en slechts bedoeld is om personen of organisaties in een kwaad daglicht te stellen. De bepalingen van het Wetboek van Strafrecht met betrekking tot smaad, smaadschrift of laster zijn in een dergelijk geval onverkort van toepassing.

In het kader van behoorlijk bestuur is het vereist dat de melder schriftelijk en binnen de termijn op de hoogte wordt gesteld van de doorgeleiding van de melding naar de Procureur-generaal.

Artikel 6

Artikel 6 heeft betrekking op het horen van een fublieke functionarissen en andere belanghebbenden in het kader van een preventie (organisatie) onderzoek. De Commissie is bevoegd om de functionaris en andere betrokkenen op te roepen om te worden gehoord. Bovendien heeft de Commissie de bevoegdheid om nadere informatie bij overheids- en andere instanties op te vragen.

Nogmaals wordt opgemerkt dat door de Commissie geen strafrechtelijk onderzoek wordt verricht; dit is een verantwoordelijkheid en bevoegdheid van het Openbaar Ministerie, de politieë diensten/instituten en bijzondere opsporingsambtenaren.

Het horen van een publieke functionaris en betrokkenen als procedurele stndaard eis van behoorlijk bestuur, dient om hen in de gelegenheid te stellen hun standpunten nader mondeling toe te lichten.

Artikel 7

Artikel 7 regelt de bijzondere strafbaarstelling van het opzettelijk doen van valse melding, met het duidelijk oogmerk om inbreuk te maken op iemands eer en goede naam. De bepaling kan worden gezien als een bijzondere wetsbepaling (lex specialis) ten opzichte van de algemene bepaling (lex generalis) in artikel 240 Wetboek van Strafrecht over het doen van valse aangifte of klacht.

In genoemd artikel 240 wordt niet het woord “opzettelijk” gebruikt maar “wetende dat”.

Uitgangspunt hierbij is dat ‘wetenschap’ onvoorwaardelijk moet zijn. Het betreft een vorm van zekerheid bij degene die de valse melding doet. Hierbij wordt benadrukt dat zekerheidsweten de ondergrens voor strafrechtelijke aansprakelijkheid is en niet voorwaardelijke opzet. Dit is noodzakelijk om te voorkomen dat men het zekere voor het onzekere neemt en juist geen melding doet. Tegelijkertijd moet men beschermd worden tegen bewuste valse meldingen. Vandaar dat slechts strafbaarheid volgt indien bij de melder de wetenschap aanwezigheid is dat de melding ongegrond of vals is - en gedaan met het oogmerk om de goede naam en eer van een ander aan te tasten. Bij dit delict is voorwaardelijk opzet derhalve onvoldoende voor strafbaarheid.

Artikel 8

De melder van een misstand dient beschermd te worden, vooral als deze werknemer, landsdienaar of een voor de toepassing van deze wet daaraan gelijkgestelde persoon is.

Overigens is vereist dat de melding door de melder te goeder trouw is gedaan. Hiervan is geen sprake indien de melder weet dat de melding niet op waarheid berust of bedoeld is om personen of organisaties in een kwaad daglicht te stellen (zie artikel 7).

Dit artikel richt zich op degene die bevoegd is beslissingen te nemen met betrekking tot de rechtspositie van de melder die werknemer, landsdienaar of daarmee gelijkgestelde is.

Dit is in het algemeen de werkgever en binnen het ambtelijk apparaat het bevoegd gezag, dat bevoegd is besluiten te nemen met betrekking tot de rechtspositie van landsdienaren (artikel 3 Personeelwet).

De werkgever of het bevoegd gezag dient ervoor te zorgen dat, op welke wijze dan ook, naar aanleiding van het te goeder trouw melden van een misstand, ongeacht of de melding betrekking heeft op misstanden binnen de eigen organisatie of elders, geen besluiten en/of personele maatregelen worden genomen met nadelige gevolgen voor de rechtspositie van de melder. Zulke besluiten en maatregelen zijn ingevolge lid 3 nietig.

Lid 2 doelt op alle in dit verband arbeidsrechtelijk mogelijk zijnde personele besluiten en maatregelen waartoe de werkgever of het bevoegd gezag zou kunnen overgaan, waarvan hier geen verdere opsomming behoeft te worden gegeven. Volstaan wordt met verwijzing naar de toepasselijke regelgeving.

Artikel 9

Artikel 9 betreft de verplichte verklaring omtrent actueel inkomen en vermogen (activa en passiva) die de aangeduide publieke functionarissen ("key public officials") in bewaring moeten geven bij een notaris, met vermelding van de bron; vb. loon uit dienstbetrekking. Voor zover van toepassing, wordt opgave gedaan van aandelenbezit (de nominale waarde cf. historische inleg; niet de fluctuerende marktwaarde of fiscale waarde) en de waarde van aan stichtingen geleverde zaken en als zodanig door een stichting verkregen zaken.

De publieke functionarissen die de verplichte verklaring moeten indienen zijn aangeduid in artikel 9 lid 1. Aangezien met de verplichte verklaring van inkomen en vermogen nog ervaring moet worden opgedaan en ook dit artikel volgens artikel 24 binnen 2 jaar moet zijn geëvalueerd, is de verklaringplicht vooralsnog beperkt tot het management/leidinggevende functionarissen/landsdienaren met kernbevoegdheden in de verschillende sectoren.

Volgens het tweede lid kunnen in een volgende fase bij Staatsbesluit specifieke andere categorieën verklaringplichtige publieke functionarissen worden aangewezen, nadat deze groepen op gemotiveerde wijze zijn geïdentificeerd en nadat (ambtelijk) vooroverleg met hen heeft plaatsgevonden.

De indiening van de verplichte verklaring omtrent inkomen en vermogen van de publieke functionaris is niet alleen ingegeven door het Inter-Amerikaans verdrag inzake anti-corruptie, maar is met name ook van belang in het kader van artikel 430a van het Wetboek van Strafrecht.

In artikel 20 van het Inter-Amerikaans verdrag wordt gesproken van "illicit enrichment: ...that is a significant increase in the assets of a public official that he or she cannot reasonable explain in relation to his or her lawful income".

In dit kader stelt artikel 430a van het Wetboek van Strafrecht strafbaar degene die opzettelijk een significante verhoging van zijn vermogen vergaart, waaraan geen aannemelijke rechtmatige verkrijging te grondslag ligt.

In de memorie van toelichting met betrekking tot dit artikel is aangegeven dat de bepaling van artikel 430a van het Wetboek van Strafrecht gepaard moet gaan met flankerend bestuurlijk beleid waarbij wordt aanbevolen dat ambtenaren bij hun aantreden een overzicht overleggen van hun financiële posities.

De indiening van de verplichte verklaring omtrent inkomen en vermogen van de publieke functionaris strekt daartoe.

Het bovenstaande geeft duidelijk aan dat voor de vaststelling of er sprake is van "illicit enrichment" als bedoeld in artikel 20 van het Inter-Amerikaans verdrag en "ongeoorloofde verrijking" als bedoeld in artikel 340a van het Wetboek van Strafrecht, vaststelling moet plaatsvinden van een "begin"; een peilmoment van de financiële positie van de publieke functionaris.

Hiertoe dient de verplichte verklaring binnen drie maanden na de dag van toelating, aanstelling of benoeming van de publieke functionaris te worden ingediend. Voor gevallen waarin bij de inwerkingtreding van deze wet dit al heeft plaatsgevonden, geschiedt de indiening eveneens binnen drie maanden na de inwerkingtreding van deze wet. De termijn van drie maanden voor indiening van de verplichte verklaring, zowel in het geval de aanstelling van de publieke functionaris bij de inwerkingtreding van deze wet reeds heeft plaatsgevonden (drie maanden na de inwerkingtreding van deze wet) alsmede in het geval de aanstelling geschiedt na de inwerkingtreding van deze wet (drie maanden na de aanstelling), kan als een redelijk termijn worden beschouwd.

Gekoppeld aan de indiening van de verplichte verklaring dient over elke substantiële toename van inkomen of vermogen vanaf 30% die daarna plaatsvindt jaarlijks een verklaring in bewaring te worden gegeven bij de notaris. Deze verplichting geldt eveneens nadat de publieke functionaris zijn functie beëindigt heeft. De indiening hiervan dient binnen zes maanden na beëindiging van de functie plaats te vinden.

Artikel 10

Volgens artikel 10 moet in de verklaring eveneens worden vermeld elk belang dat de publieke functionaris heeft in rechtspersonen, vennootschappen en andere entiteiten, waaronder beleggingen in aandelen, al dan niet vrij verhandelbaar op de aandelenmarkt. In beginsel gaat het om het bedrag van de nominale waarde/ de historische inleg en niet om de (soms sterk) fluctuerende marktwaarde of de fiscale waarde. Het standaardformulier- verklaring dient dit nader aan te geven.

Artikel 11

Op vordering van de Procureur-generaal worden door de notaris de in bewaring gegeven verklaringen aan hem verstrekt, indien dit van belang is in het kader van een tegen een publieke functionaris ingesteld strafrechtelijk onderzoek of indien er door het Openbaar Ministerie vermoedens bestaan ten aanzien van een strafbaar feit.

Benadrukt wordt dat ook bedoelde door de notaris aan de Procureur-generaal afgegeven verklaringen ook daarna steeds strikt vertrouwelijk moeten worden behandeld en bewaard blijven met waarborging van de vereiste geheimhouding.

Artikel 12

Deze bepaling strekt mede tot bescherming en geheimhouding van alle financiële gegevens omtrent inkomen(s) en vermogen als bedoeld in artikel 9 lid 1 en doelt onder meer op de notarissen/notariële medewerkers die betrokken zijn (geweest) bij de in bewaring gegeven verklaringen.

Artikel 13

Artikel 13 betreft handelingen door een publieke functionaris verricht of besluiten door een publieke functionaris genomen die in strijd zijn met de voor de besluitvorming vastgestelde voorschriften, voorwaarden of procedures.

Dit artikel geeft een niet uitputtende opsomming van enkele in het kader van corruptiebestrijding belangrijke handelingen en besluiten.

In het kader van dit artikel dient te worden verwezen naar de artikelen 426 en 427 Wetboek van Strafrecht, waarin reeds strafbaar zijn gesteld het door een ambtenaar aannemen van giften of beloften en het aannemen van giften of beloften onder verzwarende omstandigheden.

Verder bepaalt artikel 67 Wetboek van Strafrecht dat indien een ambtenaar door het begaan van een strafbaar feit een bijzondere ambtsplicht schendt of bij het begaan van een strafbaar feit gebruik maakt van macht, gelegenheid of middel aan de ambtenaar door het ambt geschonken, de op het feit gestelde gevangenisstraf met een derde kan worden verhoogd.

Deze wet richt zich tot de corruptie plegende publieke functionaris; de wet heeft niet rechtstreeks betrekking op de handelingen van (individuele) burgers/personen buiten de overheidssector als het gaat om fraude en corruptief gedrag. Het gebeurt dat burgers zich niet houden aan de voorschriften, steekpeningen aanbieden of zich schuldig maken aan ander frauduleus gedrag. Hoe ongewenst ook, voor een aparte sanctionering in deze wet, naast de reeds bestaande strafbepalingen in de bijzondere wetten en het Wetboek van Strafrecht, is niet gekozen.

Sanctionering blijft de bevoegdheid van het betreffende ministerie, het Openbaar Ministerie en de rechter.

Uitgangspunt is dat de bevoegde overheidsorganen verantwoordelijkheid zijn voor correcte registraties en besluiten en voor controle op de juiste naleving van de ter zake gestelde voorwaarden. Indien niet wordt voldaan aan de voorwaarden dient daarop actie te worden ondernomen en handhavend te worden opgetreden door de bevoegde functionaris/ het bevoegde orgaan. Anders wordt gehandeld in strijd met de (beginsel)plicht tot handhaving.

Strafbaarheid van de publieke functionaris bestaat, indien door hem met een wettelijk voorschrift strijdige handelingen zijn verricht of besluiten zijn genomen met het aangetoonde, zodanige oogmerk om voor zichzelf of een ander enig voordeel te verkrijgen, of indien door die strijdige handeling aan de Staat of staatsinstelling enig nadeel wordt toegebracht.

Het gaat hierbij om de publieke functionaris aan wie ter zake beslissings- of handelingsbevoegdheid is toegekend en om besluiten die eveneens een grondslag hebben in een wettelijk voorschrift.

In lid 2 wordt een bepaalde categorie van overeenkomsten aangeduid, die bij uitstek onder de reikwijdte van lid 1 valt, namelijk het ten behoeve van de Staat of een staatsinstelling aangaan van overeenkomsten of het verlenen van goedkeuring of toestemming daartoe, waarbij voor de Staat of staatsinstelling opzettelijk nadelige contractvoorwaarden worden bedongen.

Een dergelijke nadelige contractvoorwaarde dient gesteld en aangetoond te zijn door de overheid en/of het Openbaar Ministerie en geen ruimte open te laten voor interpretaties die tot een andere conclusie zouden kunnen leiden.

Het in de vorige zin gestelde strekt mede tot bescherming van de publieke functionaris.

Tevens wordt nog verwezen naar artikel 137 Wetboek van Strafrecht, volgens welk artikel degene die een hem van regeringswege opgedragen onderhandeling met een buitenlandse mogendheid opzettelijk ten nadele van de Staat voert, gestraft wordt met gevangenisstraf van ten hoogste vijftien jaren en geldboete van de vijfde categorie.

Artikel 14

Deze bepaling geeft de Procureur-generaal de mogelijkheid in geval van een corruptiedelict en indien er redelijke gronden bestaan tot de oplegging van verbeurdverklaring of van de maatregel van ontneming van wederrechtelijk verkregen voordeel of in geval van een vordering tot teruggave als bedoeld in artikel 15, ten aanzien van de betrokkene onmiddellijk beslag te doen leggen op zijn vermogen of vermogensbestanddelen. Deze bevoegdheid laat de mogelijkheid van beslaglegging ingevolge het Wetboek van Strafvordering onverlet.

Artikel 15

Dit artikel doelt in algemene zin op de maatregel tot terugvordering van hetgeen wederrechtelijk is verkregen of toegeëigend, of de oplegging van de verplichting tot betaling aan de Staat van een som geld van ten hoogste het bedrag van hetgeen wederrechtelijk is verkregen of toegeëigend of van de schade of het nadeel veroorzaakt door het strafbare feit.

Deze maatregel laat de mogelijkheid van oplegging van de maatregel ingevolge artikel 54^e - ontneming wederrechtelijk verkregen voordeel - of de verbeurdverklaring ingevolge artikel 50 van het Wetboek van Strafrecht onverlet. In algemene zin kan de maatregel van voordeelsontneming door de rechter worden opgelegd aan degene die is veroordeeld wegens een strafbaar feit; naast het voordeel uit het ten laste gelegde en bewezen verklaarde feit kan tevens voordeel afkomstig uit andere strafbare feiten worden ontnomen. Dit kan ongeacht welke die strafbare feiten ook zijn en zonder dat enige relatie met het ten laste gelegde feit en enige zwaarte vereist is. Wel moeten er voldoende aanwijzingen bestaan dat die andere feiten ook door de veroordeelde zijn begaan.

De toepasselijkheid van artikel 41c van het Wetboek van Strafrecht is van belang in geval er geen uitvoering wordt gegeven aan de opgelegde maatregel. Daarbij kan ingevolge artikel 41c vervangende hechtenis tot ten hoogste zes jaar worden opgelegd.

Artikel 16, 17 en 18

Artikel 16 verleent de Procureur-generaal de bevoegdheid om in het kader van de opsporing van strafbare feiten informatie over inkomen(s) en vermogen van een publieke functionaris op te vorderen bij de notaris. Deze bevoegdheid is van belang in verband met de opsporing van feiten strafbaar gesteld in artikel 340a van het Wetboek van Strafrecht.

Ten aanzien van de handhaving is gekozen voor de strafrechtelijke sancties. Het betreft zowel misdrijven als overtredingen.

Artikel 19

Dit artikel bevat een algemene delegatiebepaling, opgenomen om te voorkomen dat voor onvoorzien maar wel noodzakelijk te treffen regelingen ter uitvoering van deze wet, een wettelijke grondslag ontbreekt.

Artikel 20

1. Van de gelegenheid is gebruik gemaakt om de artikelen 421, 421a, 426 lid 3 en 427 lid 3 van het Wetboek van Strafrecht alsnog in overeenstemming te brengen met het huidige Grondwettelijk stelsel. De inhoud van deze wijziging spreekt voor zichzelf.

2. Tevens is van de gelegenheid is gebruik gemaakt om enkele noodzakelijke wijzigingen aan te brengen in het Decreet uitgifte Domeingrond (Decreet L-2, S.B. 1982 no.11, zoals laatstelijk gewijzigd bij S.B. 2003 no. 7), vooruitlopend op de toekomstige integrale wijziging van de L-decreten. Het gaat in deze om enkele aanvullingen in genoemd decreet ter verhoging van de transparantie bij aanvragen en toewijzingsbeschikkingen van domeingrond en ter voorkoming van dubbele gronduitgifte.

Onderdeel A (Artikel 1, onderdeel II sub 3 en 4)

De bepaling dat de Minister *zonodig* de gebieden openbaar bekend maakt waar domeingrond beschikbaar is voor toewijzing is uitgebreid, vanwege transparantie, rechtszekerheid en de algemene

bepalingen bestuursrecht. Tevens dient een aanwijzing te passen in een vastgestelde beleidsnota.

De summiere bepaling dat tegen een ingediende aanvraag binnen dertig dagen bezwaar kan worden ingediend is eveneens vanwege transparantie, rechtszekerheid en de algemene bepalingen bestuursrecht gewijzigd en uitgebreid. Strikt genomen wordt een bezwaarschrift ingediend tegen een besluit of beschikking. Derhalve is bepaald dat belanghebbenden bij de aangewezen instantie schriftelijk of mondeling hun zienswijze over de aanvraag naar voren kunnen brengen binnen zes weken vanaf de dag waarop de aanvraag ter inzage is gelegd.

Onderdeel B (Artikel 7 lid 2):

2. De aanvraag wordt bekendgemaakt zoals voorgeschreven in artikel 1, II onder 4:

Onderdeel C (Artikel 10)

De wijziging van het Decreet Uitgifte Domeingrond betreft een aanscherping van bestaande regeling met betrekking tot de uitgifte van domeingrond. De summiere bepaling dat de aanvrager na goedkeuring een afschrift krijgt van de toewijzingsbeschikking is vanwege transparantie, rechtsbescherming en de algemene bepalingen bestuursrecht gewijzigd en uitgebreid.

Zo worden alle toewijzingsbeschikkingen van domeingrond standaard gepubliceerd/bekend gemaakt op de voorgeschreven wijze; door voor het publiek duidelijk waarneembare aanplakking op het Domeinkantoor, het Districts-Commissariaat en de bestuurspost waar de grond is gelegen en eveneens goed zichtbaar in ten minste twee dagbladen.

Daarnaast kan de bekendmaking plaatsvinden langs de elektronische weg van overheidswege. Dit betreft primair plaatsing op de geschikte door de overheid beheerde website(s), doorgaans de website van het ministerie. Tevens is er de reguliere communicatie via de elektronische media tussen de overheid en de pers.

Artikel 21

Dit artikel regelt de evaluatie van deze wet en van het functioneren van de Commissie. Daartoe biedt de Minister binnen twee jaar na de inwerkingtreding van de wet een evaluatieverslag aan aan De Nationale Assemblée, mede op basis van de door de Commissie verstrekte informatie.

Paramaribo, de.....

DESIRÉ. D. BOUTERSE